

METSÄERÄN LASKENTA ON SYYTÄ UUDISTAA

Valtio tulouttaa kunnille vuosittain yhteisöveron tuoton metsävero-osuudesta noin 200 miljoonaa euroa.

Metsävero muodostuu yksityistalouksien lisäksi Metsähallitukselle ja sen tytäryhtiölle maksunpannusta metsäverosta. Metsähallituksen osuus metsäverosta on suuruusluokkaa 7 miljoonaa euroa.

Verontilityslain 13 §:n 3 momentin mukaan kuntien metsävero-osuus määräytyy vuosittain siten, että vuoden 2007 metsävero-osuutta muutetaan bruttokantorahatulujen muutosta vastaavasti. Muutos lasketaan vuoden 2005 lopusta verovuotta kaksi vuotta edeltäneen vuoden loppuun (metsävero-osuus). Metsävero-osuuden määrä on vähintään viisi ja enintään 15 prosenttia kuntien yhteisöverosta.

Metsäerän laskentaan liittyy lukuisia ongelmia.

- Laskentajärjestelmä on monimutkainen
- Metsähallituksen maiden ja hakkuiden vähäinen merkitys laskennassa koskettaa erityisesti Lapin kuntia. Kantorahatulo valuu pois Metsähallituksen hakkuukunnista. Metsähallituksen metsät eivät juurikaan hyödytä kuntia, jossa metsät sijaitsevat. Yksityismetsät sen sijaan hyödyttävät kantorahatuloina pääosin sijaintikuntiaan. Palkkatuloa Metsähallituksen hakkuista ei juuri synny sijaintikuntaan.
- Alueen asukkaiden hyväksyntä Metsähallituksen toimintaa kohtaan on heikentynyt, kun tuloista suurin osa valuu pois kunnasta. Tarvitaan ”haittakompensaatio” voimalaitosten tapaan (voimalaitosvero).
- Korvaus metsien suojelualueista laskennassa on liian alhainen ja 1000 hehtaarin rajoitus kohtuuton. Arvostuksen pitäisi olla vähintään sama kuin talousmetsillä.
- Aluejako on vanhentunut Metsäkeskusuudistuksen myötä.
- Verotulojen tasaus. Voimalaitosvero on haittaverot, joka tulee sellaisenaan kunnille eikä ole verotulojen tasauksen piirissä. Tasaus pitäisi poistaa myös kunnan metsäerästä.

Metsäerän laskenta uudistettiin nykyiseen muotoonsa kun pinta-alaverotuksesta luovuttiin ja otettiin käyttöön myyntitulon verotus. Järjestelmä uudistus muutti merkittävästi kuntien saamia vero-osuuksia. Järjestelmää on yritetty uudistaa tämän jälkeen, mutta uudistusta ei ole saatu vietyä loppuun asti. Nykyjärjestelmään on aiottu uudistaa muuttamalla alueluokitus maakuntiin perustuvaksi sekä luonnonsuojelualueiden arvostuksen muuttaminen samaksi kuin talousmetsämaan. Lisäksi esitettiin luopumista luonnonsuojelualueiden vähimmäishehtaarimäärästä, 1000 hehtaaria Lapissa.

Tällä hetkellä asian valmistelu on rauennut eikä nykyisen hallituksen ohjelmassa ole mainintaa asian edistämisestä.

Itä-Lapin kuntayhtymä, joka edustaa Kemijärven kaupunkia sekä Sallan, Posion, Savukosken ja Pelkosenniemen kuntia, esittää kuitenkin asian merkittävyyteen vedoten, että metsäerän laskennan uudistaminen aloitetaan uudelleen työryhmätyönä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää Metsähallituksen metsien tuotosta määrättyyn metsäveroon ja sen jakautumiseen metsien sijaintikunnille, luonnonsuojelualueiden käsittelyyn sekä järjestelmän yksinkertaistamiseen. Valtiovarainministeriön johtaman pienen työryhmän työssä on syytä olla edustus intressiryhmistä, kuten kuntaliitosta, MTK:sta, Metsähallituksen metsäalueiden kunnista, Itä-Lapin kuntayhtymästä.

Kemijärvellä 23.4.2024

Markku Kankaanranta
yhtymähallituksen pj.
Itä-Lapin kuntayhtymä

Dina Solatie
johtaja, FT
Itä-Lapin kuntayhtymä